

Тема. Дослідження грудної клітки.

1. Аускультация легень.
2. Класифікація дихальних шумів; фізіологічні дихальні шуми, їх походження та зміни.

Методичні вказівки.

1. Аускультация легень.

Аускультация легень – це один з найбільш результативних клінічних методів дослідження системи дихання у тварин. У ветеринарній практиці застосовують як безпосередній, так і посередній (інструментальний) способи аускультации легень. Спочатку, по можливості, проводять безпосередню аускультацию для того, щоб у загальних рисах ознайомитися з характером дихальних шумів, а потім застосовують і посередню аускультацию, використовуючи фонендоскоп або стетоскоп. Посередня аускультация дає змогу чіткіше виявляти вогнища ураження в легенях і плеврі. Цей спосіб застосовують також при дослідженні неспокійних тварин і при вимушеному положенні хворої тварини, коли безпосередню аускультацию застосовувати неможливо.

Вислуховувати тварин треба в закритому приміщенні, без порушення тиші.

Аускультацию легень проводять у певній послідовності. Спочатку вислуховують ті ділянки легень, де дихальні шуми найсильніші і найвиразніші. Таким місцем є середньо-передній відділ грудної клітки, який розміщується в середній третині грудної клітки, безпосередньо за лопаткою. Потім досліджують середньо-задній відділ, за ним – верхньопередній і верхньозадній і, нарешті, нижній відділи грудної клітки. Така послідовність вислуховування легень зумовлена тим, що найчіткіше дихальні шуми чуються в середній третині грудної клітки, слабше – в нижній третині її. Дотримання такої

послідовності скорочує тривалість аускультатції і дає змогу уникнути діагностичних помилок.

Під час аускультатції легень у великої рогатої худоби треба досліджувати також передлопаткові ділянки легень, вислуховуючи при цьому передні (верхівкові) частки легень. В разі значного ослаблення дихальних шумів застосовують прогонку тварини або закривають її носові отвори на кілька секунд (у дорослих великих тварин на 25–30 с). Після проводки, прогонки або після відкриття носових отворів дихальні шуми посилюються і краще прослуховуються.

2. Класифікація дихальних шумів; фізіологічні дихальні шуми, їх походження та зміни.

Аускультатцією легень виявляють основні (фізіологічні) й допоміжні (патологічні) дихальні шуми. Останні домішуються до основних шумів, до яких належать шуми *везикулярного* і *бронхіального* дихання. В основі утворення цих шумів лежить гортанний стенотичний шум, який виникає при проходженні струменя повітря через голосову щілину.

Гортанний стенотичний шум, змінений у трахеї та бронхах, називається шумом *бронхіального дихання*. У здорових тварин цей шум у чистому вигляді можна чути тільки на ділянці трахеї. Він нагадує звук, який утворюється, якщо установити органи мови на вимові звука „Х” й робити при цьому глибокі вдихи й видихи.

Шум бронхіального дихання у всіх свійських тварин, крім коней, ослів, мулів і верблюдів, примішується до шуму везикулярного дихання в середній третині грудної клітки, безпосередньо за лопаткою. На всіх інших ділянках грудної клітки цей шум відмічається тільки при захворюваннях легень і плеври: над каверною, якщо бронх не відкривається в неї, а проходить через каверну; при крупозній (фібринозній) пневмонії, коли альвеоли заповнені фібринозним ексудатом (у стадії сірої гепатизації), за умови прохідності бронхів; при ексудативному плевриті внаслідок здавлювання легеневої тканини ексудатом і

ущільненням її. При наявності каверни, в яку відкривається вузький бронх, що сполучається із зовнішнім повітрям, чується шум *амфоричного дихання* (амфора – посудина з довгим горлом).

Шум *везикулярного дихання* нагадує звук, який виникає під час вимови звука „Ф” за умови втягування повітря в себе. Він виникає внаслідок змішування гортанного стенотичного шуму, зміненого в трахеї і бронхах, з шумом, що виникає в паренхімі легень при проходженні повітря з бронхів в альвеоли. На відміну від шуму бронхіального дихання, який чути в обидві фази дихання і краще на видиху, шум везикулярного дихання у більшості здорових тварин чується в основному під час вдиху, а частково – на початку видиху. Найслабкіше й ніжне везикулярне дихання у *коней і верблюдів*. Найголосніше і грубе везикулярне дихання у *рогатої худоби й собак*. Різний характер везикулярного дихання зумовлений анатомо-фізіологічними особливостями легень у тварин різних видів.

Контрольні запитання.

1. Перерахуйте, які є методи аускультативної діагностики легень і розкажіть у якій послідовності її проводять?
2. Назвіть основні дихальні шуми.
3. Дайте характеристику везикулярного дихання.
4. Охарактеризуйте бронхіальне дихання.

Список рекомендованої літератури.

Основна.

1. Внутрішні незаразні хвороби тварин: Підручник. – 2-ге вид., доп. / М.О. Судаков, М.І. Цвіліховський, В.І. Береза та ін.; За ред. М.О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с. (стор. 44–46)
2. Клінічна діагностика хвороб тварин / В.І. Левченко, М.О. Судаков, Й.Л. Мельник та ін.; За ред. В.І. Левченка. – К.: Урожай, 1995. – 368 с. (стор. 130–134)
3. Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин / М.О. Судаков, В.І. Береза, І.Г. Погурський. За ред. М.О. Судакова. – К.: Вища школа, 1985. – 335 с. (стор. 44–46)

Додаткова:

1. Внутренние незаразные болезни животных / И.И. Тарасов, И.П. Кондрахин, В.Г. Ильин. – М.: Агропромиздат, 1987. – 431 с. (стр. 44–46)
2. Практикум по внутрішніх незаразних хворобах с/г тварин / М.О. Судаков, В.І. Береза, І.Г. Погурський, В.М. Нечваль. За ред. М.О. Судакова. – К.: Вища школа, 1995. – 206 с. (стор. 45–46)